

Sewɛ ɲa wi yɛn na para

ZHONASI

wi sɛnrɛ na

Sewɛ wi nawa sɛnrɛ

Ki sewɛ ɲa wi yɛn na para ɲaɲa ɲa pàa pye na yinri Amitayi wi pinambyɔ Zhonasi wo sɛnrɛ na (1.1). Zhonasi wila pye Yɛnɲɛle yɔn sɛnrɛ yofɔ wa Izirayeli tara, ko la pye na kee yeɛ cɛnmɛ kɔlɔtaanri (800) yeri sanni pe sa Zhezu wi se. Ki sanga wi ni Asiri tara fɛnnɛ poro pàa pye malingbɔɔnɔ gbɔɔlɔ ma fanɲga ta laga tara ti ni. Pàa pe fɔ jɛnɲɛ. Pe cagbɔɔɔ pàa pye naga yinri Ninive. Pe tipewe pi kala na, pe kala li sila Izirayeli woolo pe ndanla.

Sewɛ wi yɛn naga yeɛɛ yuun paa yeɛɛ ɲga na we Fɔ wila Zhonasi wi tun wa Asiri tara, wa Ninive cagbɔɔɔ ki ni. Wila wi tun wi saga yo leele pe kan fɔ ɲga pe yɛn na piin kii yɔn, pe kanɲga pege yaga, nakoma wi yaa pe le jɔlɔɔ. Ɛɛn fɔ, a Zhonasi wì si je we Fɔ wi tunɲgo ki na, nɛɛ fee na kee lege kɛɛ ka yeɛɛ na wa kɔɔɔɔ wi na, ko la pye ki ye laga ɲga kila naga wi na ko ni. Ɛɛn fɔ, mbe ta mbe Zhonasi wi ɲgbanga wi sɔngɔɔ, Yɛnɲɛle làa tifelingbɔɔɔ ka yirige, a kila gbɔɔn wa kɔɔɔɔ wi ni, a pè suu wɔ maa wa wa tɔnmɔ pi ni. A Yɛnɲɛle lɔ si mbɛnɛ gbeɛbenɛ la torogo, a lɔ pan maa yɔli ma saa wi tuguru wa tawara ti na, wa kɔɔɔɔ wi kɔnɲgo na (1-2). Ko punɲgo na, a wì si kari wa Ninive mbe sa Yɛnɲɛle li kiti kɔnkala li yo leele pe kan. Naa ca woolo pàa kaa wi sɛnyoro ti logo, a pè si yere ki yerewe mbe pe tangalɔmɔ pi kanɲga. Kì pye ma, a we Fɔ wì suu jatere wi kanɲga ma yo wi se jɔlɔɔ ɲga wi mbaa wa leele pe na ki wa pe na naa (3.1-10). A kì si Zhonasi wi nawa pi ɲgbɔn, katugu we Fɔ wi sila yɛnlɛ mbe jɔlɔɔ wa Ninive ca fɛnnɛ pe na (4). A we Fɔ wì sigi yeɛɛ naga Zhonasi wi na, fɔ wi daga mbaa wi juguye pe yinriwɛ taa, na paga pe kapere ti jɛn mberi yaga we; fɔ tanga woro wi yeri wi nawa ɲgbɔn. Ki sewɛ ɲa wi yɛn naga nari we na fɔ leele pe ni fuun pe yɛn ma Yɛnɲɛle li ndanla; na paga yɛnlɛ mbe pe kapere ti jɛn mberi yaga, li ma pe kala yaga.

Punɲgo na, Zhezu wi sanga wi na, naa Zhufuye yekeeɛ pàa pan maa yɛnri ma yo wi kafɔnnɔ la pye wigi naga pe na, fɔ pa wi tunɲgo kì yiri wa Yɛnɲɛle li yeri, we Fɔ Zhezu wila pe yɔn sogo ma pe nawa to Zhonasi kala lo ni. Wila pe pye fɔ: Yeɛɛ ɲga na Zhonasi Wila yɔnlɔ taanri naa yɛmbine taanri pye wa mbɛnɛ gbeɛbenɛ li nawa, ki pyelɔmɔ nungba pi na fun, ɲa Yɛnɲɛle lɔ wɔ leele pe yɛn naa singi, wi yaa ka yɔnlɔ taanri naa yɛmbine

taanri pye wa fanga ki ni, mbe si jen mbe yen mbe yiri wa kunwo pi ni (Mati 12.38-40; 16.4; Luki 11.29).

Sewe wi yen ma koonlo yege nga na

Yenjele laa Zhonasi wi yeri, a wila fee li yege 1

Zhonasi wila wi kapege ki jen maga yaga, a Yenjele lüu sho mbene gbebene li kee 2

Zhonasi wila saa Yenjele senre yo Ninive ca fenne pe kan 3

Yenjele laa Ninive ca fenne pe yinriwe ta, a Zhonasi wi nawa ngban 4

Zhonasi wila Yenjele li senre ti ke

1 ¹Pilige ka, a Yawe Yenjele li si para Amitayi pinambyo Zhonasi* wi ni[†], ²ma yo fo: «Yiri ma kari wa Ninive* ki ni, Ninive cagbogo ye, maga yo ki leele pe kan fo mi yaa pe le jologo, katugu pe pe ma gbön yege nga na, migi yan.» ³En fo, a Zhonasi wi si yiri mbe fe Yawe Yenjele li tunngo ki yege, mbe kari lege wa Tarisisi ca. Ki pye ma, a wi si kari wa Zhafa ca, wa kogje wi yon na, mee saa tonmakoro gbenge* ka yan kila jaa mbaa kee wa Tarisisi. A wi suu censaga ki sara, mee ye wa tonmakoro gbenge ki ni ma pinle mbele paa pye wa pe ni, mbe kari wa Tarisisi, mbe ta mbe fe Yawe Yenjele li tunngo ki yege.

⁴Ki kaa pye ma, a Yawe Yenjele li si tifelelgbogo ka yirige wa kogje wi go na. Tifelege kila gbogo jenge, fo a tonmakoro gbenge kila jaa mbe kaari. ⁵Tonmakoro gbenge ki nawa tunmbyeele pe ni fuun paa fye fo jenge, nee jorogi nungba nungba na

pe yarisunndo ti yinri ti pe saga. A pe si tonmakoro gbenge ki nawa tuguro ti wo mari wa wa kogje wi ni, jango ki ta ki tifaga.

Ko sanga wo ni, Zhonasi wo la tigi wa tonmakoro gbenge ki ngona censaga ki ni, ma sinle na wonlo fo jenge. ⁶A tonmakoro gbenge fevenne pe to wi si fulo wa Zhonasi wi tanla maa yewe, ma yo fo: «Yingi maa piin na? Maa wonlo ke? Yiri mo yarisunngo ki yeri ki we saga! Kana ki mbe we yinriwe ta mbe ti waga ka ku.» ⁷A tonmakoro gbenge ki nawa tunmbyeele pe si pe yee pye fo: «Ye ti we pete gbön, we ta we nga wi ti, a ki kapege ki nee jaa mbe we ta wi jen.» A pe si pete gbön, a pete gbongo ki si Zhonasi wi wo. ⁸Kona, a pe suu pye fo: «Mboro ma ti, a ki kapege nga ki nee we taa. Ki kala na, yaraga nga maa piin laga, ki yege yo we kan. Ma yiri se? Ma tara to yen titiin? Ambene woo wi mboro?» ⁹A wi si pe yon sogo ma yo fo: «Eburuye woo wi mi. Yawe Yenjele lo mi maa gbogo,

[†]1.1: 2 Wunlu 14.25.

naayeri Yenjele na li kɔɔje wo naa tara ti da we.»

¹⁰ A wì si pe pye naa, ma yo wila pye na fee Yawe Yenjele li tunngo ki yege. A tɔnmɔkɔɔ gbenge ki nawa tunmbyeele pè si fyɛ fɔ jenge, mɛɛ wi pye fɔ: «Yingi na, a mà si ko pye ma?» ¹¹ Tifelingbɔɔ kila pye na seregi na kee, kì kaa pye ma, a pè suu yewe ma yo fɔ: «Yingi we daga mbe pye ma na, tifelingbɔɔ kii ta ki yere?» ¹² A wì si pe yɔn sogo ma yo fɔ: «Yanla wɔ yanla wa wa kɔɔje wi ni, pa ki yaa yere. Migi jen ma yo muwi m̀ ti, a ki tifelingbɔɔ nga k̀ si ye ta.»

¹³ Ali mbege ta wila ki yo ma, a tɔnmɔkɔɔ gbenge ki nawa tunmbyeele pe nɛɛ ki ngbanga mbe kari tɔnmɔkɔɔ gbenge ki ni wa kɔɔje wi kɔngo na tara ti na. Eɛn fɔ, pe sila ya, katugu tifelingbɔɔ kila pye na seregi na kee bere. ¹⁴ Kì kaa pye ma, a pè si Yawe Yenjele li yenri ngbanga, ma yo fɔ: «Maga ka ti we ku ki naja ɲa wi kala na. Maga ka бага we na mbe yo we lere gbo, ɲa wii kala pye we na, katugu nga k̀ɔn ndanla Yawe Yenjele, ko mà pye.»

¹⁵ Kona, a pè si Zhonasi wi wɔ maa wa wa kɔɔje wi ni, a tifelingbɔɔ k̀ si yere. ¹⁶ A pè si fyɛ fɔ jenge Yawe Yenjele li yege, mɛɛ saraga* wɔ li yeri, ma yɔn fɔɔlɔ* kɔn li yeri mbaa tunngo piin li kan.

Zhonasi wi Yenjele yenrewe we

2 ¹ Eɛn fɔ, a Yawe Yenjele li si mbene gbebene la tun, a li saa Zhonasi* wi yoli. A Zhonasi wì si piliye taanri pye wa li nawa, ki yɔnlɔ naa k̀ yembine†. ² Ma Zhonasi wi ta wa mbene li nawa, a wì si Yawe Yenjele, wi Yenjele le, li yenri ³ ma yo fɔ:

«E, Yawe Yenjele, mbanla ta wa jɔlɔɔ ki ni,
m̀la gbele mɔɔ yeri, a m̀la yerege ki shɔ.

Wa nɔɔna, wa kuulo tara*,
m̀la gbele mɔɔ yeri mala saga,
a m̀la gbelege ki logo.

⁴ M̀a na wa wa nɔɔna,
wa kɔɔje wi latijugo ki ni.
Tɔnmɔ pila pye na yinrigi na
tuun nala mari;
tɔnmɔ pila pye na tuun ngbanga
na go na.

⁵ A m̀ sigi jate ma yo:
«M̀la purɔ mala lali ma yeɛ ni
we Fɔ*,
konaa ki ni fuun, m̀ yaa kɔɔn
sherigo gbɔɔ* kpoyi* ki
yan naa.»

⁶ Tɔnmɔ pila toro na go na nala
nii.

Kɔɔje wila na tɔn pew.
Kɔɔje wi nawa yan kila pye na
migili na go ki na.

⁷ M̀la tigi fɔ wa yanwira ti nɔɔ,
wa kuulo tara, a tilan yɔn tɔn
mbe ta mbe koro wa fɔ
sanga pyew.

Eɛn fɔ, Yawe Yenjele,

†2.1: Mati 12.40.

a mālā yirige mala wā wa ki
wetijugo ki ni yinwege
na.

⁸ Mīla pye na kuun sanga ŋa ni,
na jatere wīla pye ma na Yawe
Yenŋele,

a na yenrewe pī gbōn ma na wa
ma sherigo gbōgo kpoyi ki
ni.

⁹ Mbele pe maa yarisunndo ti
gbogo, to nda ti se ya kala
yōn,

pe ma je yinme mba pi jen na
pye pe woo pi na.

¹⁰ Eēn fō, mī wo na, mī yaa
yurugo kō mbōon sōn,
mbe saraga* wā ma yeri.

Yōn fōgōlō* ŋelele mī kōn ma
yeri, mī yaa ka ke tōn.

Yawe Yenŋele, mboro ma yen
shōfō we.»

¹¹ Kona, a Yawe Yenŋele lī si para
mbene lī ni, a lī si saa Zhonasi wi
tuguru wa tawara ti na.

Zhonasi wīla kari wa Ninive ma saa Yenŋele senre ti yo leele pe kan

3 ¹Yawe Yenŋele lī si para
Zhonasi* wī ni naa ki shyen
wogo na, ma yo fō: ²«Yiri ma kari
wa Ninive* cagbōgo ki ni, ma sa
tunŋgo ŋga mīla kaan ma yeri ki
yari leele pe kan.»

³ Kona, a Zhonasi wī si Yawe
Yenŋele lī senre ti logo, mēe kari

wa Ninive. Ki ca kīla pye ma gbōgo
jenŋe, fō pilige taanri tangala laa
daga mbe tanga mbege pari mbe
yiri wa ki kēe ŋga na. ⁴ A Zhonasi
wī sigi le ma yōnlō nunŋba tangala
tanga, naga yari leele pe kan na
yuun fō: «Kī koro piliye nafa shyen,
pa Ninive ca ki yaa tōngo.» ⁵ A
Ninive ca woolo pē si taga Yenŋele
lī senre ti na, mēe yere ki yerewe
ma yo lere nunŋba nunŋba pyew wī
yenŋe le*, leele pe ni fuun, mbege
le lelele pe na saga wa piile pe na,
pe jatere piriwen yaripōrō† lele pe
yēe na. ⁶ Naa Ninive ca wunlunāŋa
wīla kaa ki wogo ki logo, a wī si yiri
wa wī wunluwō jōngo ki na, maa
wunluwō yaripōrō ti wā mari tēge,
ma jatere piriwen yaripōrō le wī yēe
na, mēe saa cēn cōnrō†. ⁷ Kona, a
wī si tunŋgo torogo, a pēge yari
Ninive ca woolo pe kan ma yo fō:
«Wunlunāŋa wo naa wī legbōlō
pe ni, poro pēge kōnō na lī kan
ma yo fō: «Leele paga ka yaraga ka
kpē ka konaa yaayoro ti ni, nēre to
naa simbaala konaa sikaala pe ni,
pee daga mbe ka nakoma mbe wā.

⁸ Jatere piriwen yaripōrō daga mbe
pye leele pe na konaa yaayoro ti
na. Lere pyew wī Yenŋele lī yenri
ŋgbanga, pe je pe tangalōmō pee po
naa pe katijangara ti na, peri yaga.
⁹ Kana pa Yenŋele lī yaa lī jatere wī
kanŋga, mbeli nangbanwa gbōo pi
yerege, jōngo waga ka ku.» »

†3.5: *Pe jatere piriwen yaripōrō le* kapyege kayi ŋga Zhufuye pāa pye na piin, a kila ki nari ma yo ki fō wūu yēe tirige Yenŋele lī yege na, maa kapere ti jen mari yaga.

†3.6: *Mēe saa cēn cōnrō*, kapyege kayi ŋga Zhufuye pāa pye na piin, a kila ki nari ma yo ki fō wūu yēe tirige Yenŋele lī yege, maa kapere ti jen mari yaga.

¹⁰ A Yenŋele li si nga pàa pye ki yan, konaa yege nga na pàa je pe tangalom̃ pee pi na maa yaga we. Kì kaa pye ma, a li si pe yinriwe ta, li sila pe le jɔlɔɔ, paa yege nga na làa yo li yaa ki pye we†.

Zhonasi wi nangbanwa po naa Yenŋele li yinriwe taga kala

4 ¹ Een fɔ, a ki wogo kɔ si Zhonasi* wi mben fɔ jenge, a wɔ si nawa ngban. ² A wɔ si Yawe Yenŋele li yenri ma yo: «Enheen! Yawe Yenŋele, ko ma mila yo, sanga ŋa ni mila pye wa we tara, ma yo ko ma yaa ka pye we? Ko kɔ ti mila fyeele mbe fe mbe kari wa Tarisisi. Mila ki jen ma yo ma yen Yenŋele na li yen ndanlawa fɔ konaa yinriwe tafɔ, ma maa kala kunni ma yee ni, na kajenge piin sanga pyew, ma yen ma gbegele sanga pyew mbɔɔn jatere wi kannga maga ka lere le jɔlɔɔ. ³ Yingɔ, Yawe Yenŋele, na yaga mbe ku, katugu kunwɔ po mbɔɔn na yeri yinwege ko na.» ⁴ A Yawe Yenŋele li suu yewe ma yo fɔ: «Tanga ki yen ma yeri ma nawa ngban wi le?»

⁵ A Zhonasi wɔ si yiri wa ca nawa ma saa cɛn wa ki punɔ na, wa yɔnlɔ yirisaga yeri. Wila gbata kan wi yee kan ma cɛn wa wi nɔɔ, na ŋga ki mbaa ka pye ca ki na ki singi mbege yan. ⁶ Kona, a Yawe Yenŋele li si tombotigi tige ka pye, a kɔ fi

ma yiri ma tɔnlɔ Zhonasi wi go na, ma yinme wa wi na, mbe ta mboo nawa pi yinŋi wi na. A Zhonasi wi nawa pɔ si yinŋi wi na jenge tombotigi tige ki kala na. ⁷ Een fɔ, ki goto lalaaga ki na, a Yenŋele li si fyenge ka torogo, a kɔ pan ma to tombotigi tige ki na naga kaa; a tige kɔ si ku. ⁸ Naa yɔnlɔ kila kaa yiri, a Yenŋele li si ti tifelege kɔ yiri wa yɔnlɔ yirisaga kee yeri na gbɔɔn ma weri. A yɔnlɔ ki nee Zhonasi wi yaa wa wi go ki na, fɔ a wi yege na jaa mbe wɔ. A wi nee wi kunwɔ po jaa ma sho fɔ: «Kunwɔ po mbɔɔn na yeri yinwege ko na.» ⁹ A Yenŋele li suu yewe ma yo fɔ: «Tanga ki yen ma yeri ma nawa ngban ki tombotigi tige ŋga ki kala na wi le?»

A Zhonasi wɔ sho fɔ: «Tanga yen na yeri mbe nawa ngban, mbe nawa ngban jenge mbaa ki jaa mbe ku.»

¹⁰ Kona, a Yawe Yenŋele li sho fɔ: «Kɔ tombotigi tige ŋga, mee tunngo pye ki kala na, mboro ma maga pye ki fi. Kɔ fi ma tɔnlɔ yembine nunɔba li ni, ki goto yembine mee ku, konaa ki ni fuun, ki yinriwe yen nɔɔ taa. ¹¹ A ma nee jaa mi wo ka ka Ninive* cagbɔɔ ki yinriwe ta, ko ŋga ki leele pɛ we lere waga cɛnme naa nafa (120 000) na we, ma pinle ki yaayoro legere ti ni, poro mbele pee kajenge naa kapege ki jen mbege wɔ ki yee ni we.»

†3.5-10: Mati 12.41; Luki 11.32.